

בשעה 12.00 בא לבקרני במשרדי ההנהלה מחמוד עזמי מסצרים,

הנמצא כבר שבועיים בארץ, אולם זה כמה שנים שלא נפגשנו.

אחרי דברי ברכה וידידות העיר, שלדברי עומדים היהודים לתפוס

את הארץ בכוח. אמרתי לו: הדבר הוא טפשות, אין ליהודים כוח לתפוס

את הארץ ואין אנו מאמינים ^{לכוחם} ~~לכוחם~~ לתפוס אותה, אולם נכון הוא הדבר,

שאם יהיה נסיון לאחר המלחמה לבצע את הספר הלבן, יהיו היהודים

מוכרחים להשתמש אפילו בכוח נגד זה, כי אין להעלות על דעת, שהיהודים -

בין היהודים בארץ-ישראל ובין היהודים בכולה - ישלימו עם המסקת העליה,

אולם אין בכוח היהודים לחרוץ את צורל הארץ, ובענין זה יש שתי דרכים:

או הסכם עם הערבים, או סידור מוכרע על ידי המעצמות הגדולות. אני

לכשעצמי הייתי בוחר בהסכם, אילו על ידי כך היינו מקבלים אפילו שחית

מטה סמגיע לנו, אם רק היינו מבטיחים שת העליה ללא כל הפרעות פוליטיות

ואת מיתוח הארץ במידה המכסימלית - גם לטובת היהודים וגם לטובת

הערבים, אולם מסופקני אם במצב הענינים, כשיש ספר לבן והמנהיגים

הערבים מתנגדים לעליה היהודית ייתכן הסכם, ולכן פנראה הענין יסודר

על ידי הכרעה.

מחמוד עזמי אמר שגם הוא סבור שיהיה הכרח בהכרעה של המעצמות

הגדולות, כי אין אצל הערבים כרגע שום ניהל להסכם.

בשיחה שהיתה לו עם פינקרטון הביע פינקרטון דעה, שכדאי יהיה

לשתף את אמצריים בהכרעה למען הקל את קבלת ההכרעה על ידי הערבים,

ועזמי הוסיף שהיה כדאי מטעם זה להוסיף גם את תורכיה להכרעה.

עוני שלח תזכיר לנחאס פאשא שאין כלל ארץ בשם פלשתינה, ואין

זו אלא החלק הדרומי של סוריה; שמעולם לא הסכימו הערבים להכנסת

היהודים, והם לא יסכימו לזאת, והם אינם מקבלים גם מה שנוצר; אם

כי בדור הצעיר יש מספר ערבים שהיו מסכימים לשוויון בקרקע, באוכלוסין

ובשלטון, בתנאי שארץ-ישראל תצטרף לפדרציה. הם גם נכונים יהיו להגיד

זאת בגלוי.

שאלתיו לסיכוייה של פדרציה. הוא אמר: הענין אינו מעשי. הוא בעצמו חיבר תזכיר בשביל מוסטאפה ניהאס פאשה בענין זה והוכיח שהדבר לא ייתכן. סום מדינה ערבית לא תותר על הסוברניות שלה ולא תקבל את העולם של איזו יחידה יותר גבוהה. לפי טעה אפשרית רק התקרבות רוחנית. אפשר לסדר קונגרס של המדינות פעם בשנתיים, רק אחר כך אולי תהיה אפשרית קונפדרציה.

שאלתי אותו מה הסלה הערבית בשביל קונפדרציה, והוא אמר: חילף או תחלוף.

הוא הוסיף שבתזכיר לניהאס פאשה הוא ציין, שגם בעד הקמת הקונפדרציה עליהם לפתור שאלת היהודים ושאלת המארוניטים. שאלת המארוניטים אפשר לפתור על ידי זה שאו לתת להם עצמאות בלבנון יותר צר, במקום שגם יהיו רוב מכריע, או צבטונומיה בלבנון כמו שהוא עכשיו. ואשר לפתרון שאלת היהודים - הצעתו או מדינה יהודית בתוך פדרציה או מדינה דו-לאומית.

הוא ספר לי, שנורי היה פה אתמול ונפגש עם ערבים. הוא בעצמו נפגש עם קבוצה של עשרה צעירים ערבים, ביניהם בנים של משפחות הרבות ביניהן, ואשר פגישתן יחד לא תצוייר כלל, כמו המאשיבים, החוסיינים והחאלצים, אולם הדור הצעיר פרץ את מחיצת המריבות. בפגישה שהוא היה היה נוכח מצד אחד אנוור נשאשיבי, ומצד שני יצחק פוסא חוסיין (לשוא רואה המסעלה בראשון קוסוניסט ובשני נאצי), היה חאלדי צעיר, תוכאן ועוד.

פתאום הוא שאל אותי, אם הייתי מקבל אילו היו מציעים לי עכשיו את מדינת פיל. הראתי לו על המפה את הנגב, הכולל יותר מחצי אדמת ארץ-ישראל המערבית, ואשר כמעט ריק לגמרי מאדם, ואמרתי לו: מה יש יסוכיי התיסבות גדול ביותר ולא נוכל לוותר על זה. הוא אמר: הנציב הוא בעד מסירת הנגב ליהודים אם ייסבאו שם מים. אמרתי: יתנו לנו את הנגב ויניחו את הדאגה למים לנו.

שאלתי אותו על המצב במצרים, עד כמה מסתלתו של ניהאס נשענת על על העם המצרי. הוא אמר שעכשיו יש רושם שכאילו 70% הם בעד ניהאס,

אבל הדבר הוא רק מפני שהעתונות אינה חפשית - יש צנזורה, ברבע
 שכבלי הצנזורה יוסרו, הוא בטוח שיתברר שיש אוטוריזציה חזקה מאד
 למעשי ניהאס, הנשען כולו על האנגלים. הוא אינו מתעניין בלבד בשאלות
 הערביות, אפילו לא בשאלות המצריות הפנימיות, אלא בשאלה המצרית,
 אולם מפני שהפרסטיז'ה שלו ירדה והוא קבל מכה חזקה על ידי מכרם עובייד,
 שהוא קופטי, אוהב הוא להטביר שהושאאפד לא התעניין מקודם בשאלות
 הערביות הכלליות הודות להשפעתו של מכרם עובייד, שהוא נוצרי, והוא
 הרחיק את המצריים מכל הענינים הערביים והענינים המוסלמיים, ודרש
 להתייחד רק בשאלות הפנימיות, אולם הוא שיחרר את הוואאפד מהשפעה לא
 מוסלמית זו, והוא רוצה ליצור רושם כאילו הוא מתעניין בשאלות ערביות
 ומוסלמיות כלליות, אולם באמת אין לו כל ענין בדברים אלה.

יש להניח שלכל ימי המלחמה הוא יישאר בשלטון, כי הוא נחוץ מאד
 לאנגלים. כנראה שכל ענין הפדרציה הוצע על ידי מיניסטריין החוץ
 הבריטי לצרכי עצמם. הם הקימו בורד אינטר-טריטוריאלי בקאהירו,
 השליט על כל החיים הכלכליים בארצות התיכון, בכלל זה גם בארצות
 הערביות, אשר כאילו הן עומדות ברשות עצמן, כמו מצרים ועיראק. למען
 הסוות התערבות זו ולמען הקל על ניהאס ועל נורי קבלת הקונטרו לה
 הבריטית הם זרקו את הסיסמה של פדרציה ערבית ושכאילו בורד זה בא
 להכשיר אחדות כלכלית בין הארצות הערביות, אולם למעשה זה רק להנאת
 עצמם.

שאלתיו אם יש אנשים במצרים בין אנשי המדינה ובין האינטליגנציה
 החושבת גם על שאלות סוציאליות, קולטוריות וכלכליות, שתעמוד לפני
 ארצות אלו אם באמת ישתחררו, או שהם עסוקים רק בשאלה המוליטית
 בלבד.

הוא אמר שיש צעירים המתעניינים בשאלות אלו, ובין אנשי המדינה
 האיש החשוב על ענינים אלה וגם יודע אותם הוא אחמיד סאהיר, אדם עם
 השכלה אירופאית גדולה, העומד כרגע בראש הסעציסטס, שנפרדו מהוואאפד.
 הוא, מיד עם פרוץ המלחמה, דרש ממצרים להצטרף למלחמה, וגאם בישיבה
 סודית של הפארלמנט נאום של שש שעות, בכלל הוא גם נאמן על האנגלים,

אם כי לצרכים מוליטויים מבכרים עכשיו האנגלים את ניהאס. לרגל שנאה

מסותמת לניהאס הוא מקורב למלך. הוא חמשי מכל קנאות, והוא מעריך

את ערך הורים וגם את ערך היהודים. אם ניהאס יכול הוא סבור שהוא

יבוא במקומו, וכדאי היה לנו לבוא אתו בדברים.

שאלתיו על תכניותיו הקרובות, והוא אמר כי הוא הולך לסוריה

לשבויעיים וישוב הנח. ברצון רב ייסגש אתי עוד המעם.